

ECZANE HİZMETLERİ VE ETİK KURALLAR

(YDÜ SHMYO Eczacılık Hizmetleri Programı)

Prof. Dr. Şahan SAYGI, 2015

GİRİŞ

Mesleklerin gelişimini sağlamak amacı ile pek çok yeni kavramlar ortaya çıkmakta ve bunların üzerinde çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar sonucunda gerek o mesleğin mevzuatında, gerekse eğitiminde değişikliklere gidilmesi kaçınılmaz olmaktadır. Bütün bu çalışmaların temel hedefi daha iyi bir hizmet sunumu ile insanların mutluluğunu artırmaktır.

- 1948: “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi” ile “İnsan Hakları”,
- 1949: “Nurnberg Kararları” ile “ Hasta Hakları” ve
- 1978: UNESCO tarafından yayınlanan “Hayvan Hakları” hukuksal bir boyut kazanmıştır.
- Dünya Hekimler Birliği’nin yayınladığı Cenevre, Helsinki, Sydney, Oslo, Tokyo, Lizbon ve Venedik Bildirgesi.
- Tüm bu gelişmeler, sağlık hizmetlerinde kaliteli bir hizmet sunumunun gerekliliğini ve önemini ortaya koymuştur.

Etik iyi-kötü, doğru-yanlış ve yapılması gerekenler-yapılmaması gerekenler gibi değer yargılarının sistematik araştırmasıdır. **Eczacılık etiği** ise, genel etik kurallarının ve ilkelerinin eczacılık uygulamalarına uyarlanmasıdır. Kısaca eczacılık etiği, eczacılık mesleğinin uygulanması sırasında ortaya çıkan değer sorunlarının tartışıldığı, çözüm yollarının bulunmaya çalışıldığı bir etkinliktir. Ülkemizde eczacılık mesleğinde iyi ve kaliteli bir hizmet verilmesini sağlamak amacıyla kanun bazında bir takım düzenlemelere gidilmiştir.

Eczacılık etiği Türkiye için yeni bir alan olmasına rağmen son yıllarda oldukça üzerinde durulan bir husustur. **Etik** sözcüğü Yunanca “Karakter” anlamına gelen “Ethos” sözcüğünden türemiştir. Ethos’tan türetilen “Ethics” kavramında ideal ve soyut alana işaret ederek, ahlak kurallarının ve değerlerin incelenmesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda etik, toplumda

yaygın olan ahlak kurallarından daha özel ve felsefidir.**Etik**, insanlar için iyi olanın ve onlar için yapılması iyi olan şeyin ne olduğunun belirlemeye çalışan felsefe dalıdır.

ETİK

İnsan davranışını,Bir kişinin bir diğeri ile uygun ilişkisini İnsan yaşamının amaçlarını,Ayrıca yükümlüğün doğasını ve sorunlarını da inceler ve araştırır.

Etik, yeni ortaya çıkan değer sorunlarına ilişkin açık uçlu ve yanıtı verilmemiş soruları saptamakta, bunlara yanıt aramaktadır. Bununla birlikte etik eski değer sorunlarına karşı oluşturulmuş ve kural haline gelmiş yanıtları da çağdaş gelişmelere göre yeniden incelemektedir.Yasal ve ahlaki yükümlülüklerin her biri belirgin birer kuraldır.

Her kural, toplumun dayattığı bir buyruk önermesi olup “**Ne yapmalı?**”, “**Ne yapmamalı?**” sorularının toplumca belirlenmiş ve birtakım yaptırımlara bağlanmış kesin yanıtlarıdır.

- **Etik**;**“Ne yapmalı”** sorusu ile birlikte “**Niçin yapmalı**” sorusunun da cevabını araştırmaktır. Bu tanımların ışığında deontoloji ile etiğin birbirinin yerine kullanılabileceği düşünülmemeli, ancak birbirini tamamlayıcı iki alan olarak düşünülmelidir.

AHLAK VE ETİK

Etik ve ahlakın özdeş olmamasının nedeni etiğin ahlak felsefesi olmaması, ahlakın ise etiğin araştırma konusu olmasındandır. Etik kuranlar ahlakın özü, kökeni ve toplumsal yaşamdaki işleminin yanı sıra, insanların bir arada yaşayabilmesinin gerekleri toplumsal yaşamın normları ve değerleri, kişilerle toplum arasındaki ilişkiler, bireysel yaşamın amacı ve anlamı üstüne görüşleri dile getirir. **Ahlak**, kültürel değerler ve ideallerle ilgili doğru ve yanlışları ve bunlara uygun olarak nasıl davranılması gerektiğini belirlemenin yanı sıra ayrıca geniş tabanlı ve nasıl davranılması gerektiğine ilişkin yazılı olmayan standartları da belirler. **Etik** ise, hem daha soyut kavramlara dayalıdır, hem de bu soyut kavramlardan ne anlaşılması gerektiğini tanımlamaya çalışır.

Ahlaki kavramları ve değer sistemleri açısından bireyler bir birinden farklılıklar gösterirler. Bu farklılık onların dinsel inançlarından, bireysel felsefelerinden ve güdülerinden

kaynaklanır. Bir toplumda farklı ulusal, dinsel, etnik, cinsel kimlikler olması, farklı ahlak anlayışlarını gündeme getirir. **Etikte** ise, “İstenilir iyi” kavramı vardır. Bu istenilir iyiler daha evrensel ve genel geçerliliğe sahiptir.

YASALAR VE ETİK

Etik ilkeleri yıllarca süren bir gelişmenin sonucunda ortaya çıkarlar. **Yasal düzenlemeler** ise genellikle etik tartışmalardan sonra gerçekleşir. **Etik** tartışmaların evrimleşerek **yasalaşması**, uygun bir davranış biçimi üzerinde bireylerin, örgütlerin ve toplumun görüş birliğine varma sürecidir. **Yasalar** toplumun çoğunluğunun tutumlarını yansıtırken, mevcut **etik tartışmalar** ise gelecekteki yasa koyucuların yararlanabileceği bir kaynağı oluşturmaktadır.

BİYOETİK

Genel olarak canlıları ilgilendiren tüm değer sorunlarının tartışıldığı uygulamalı felsefe alanıdır.

Biyoetik alanının konuları

- Gebeliğin yapay olarak sonlandırılması,
- Doğuştan sakatlıkları olan bebekler,
- Kısırlaştırma,
- Gebeliğin önlenmesi,
- Yapay dölleme,
- Kalıtsal hastalıklarda koruyucu hekimlik,
- Genel insan deneyleri,
- 8. İnsan deneyleri için gönüllülerden aydınlatılmış onam alınması,
- 9. İnsanlarda tedavi edici madde denenmesi,
- 10. Ölümün tanımı ve ölüm hakkı,

- 11. Doku ve organ aktarımları
- 12. Kişisel tıbbi bilgilerin bilgisayara aktarılması,
- 13. Çevrenin korunması,

TIP ETİĞİ

- İnsan deneyleri,
- Gebeliğin yapay olarak sona erdirilmesi,
- Doğum öncesi tanı,
- Genetik danışmanlık,
- Yardımcı üreme teknikleri,
- Organ nakli,
- Gen tedavisi,
- Ölümün tanımı.

Etik İlkeler ve Eczacılık Etiği

Etik kavramı çok eski olmakla birlikte eczacılık ve tıp alanlarında son yıllarda önem kazanmıştır. Bu konudaki çalışmalar daha çok 1970'lerde başlamıştır. Sağlık uğraşanlarında geçerli olan ilkelere bazılarını temel olarak kabul edilmektedir.

Etik İlkeler:

1. Özerkliğe saygı,
2. Yararlılık,
3. Zarar vermeme,
4. Adalet ilkeleridir.

Özerkliğe Saygı İlkesi

- Özerklik bireyin özgür ve bağımsız olarak kendi başına düşünebilme, kendiyle ilgili kararlar verebilme, bu kararlara dayanan eylemde bulunabilme yeterliliği ve yetkinliğidir.
- Özerklik tek başına bir hak değildir; ancak özerkliğe saygı gösterilmesi sırasında bir haktan söz edilebilir.
- Her insan özerk doğar ancak özerkliğini kullanabilmesi yeterliliği ve yetkinliğiyle ilgilidir.
- Sağlık alanı için özerkliğin tanımı, genel olarak hastanın tedavisini seçme yada reddetme haklarıdır.
- Özerkliğin temelinde “Aydınlatılmış onam” vardır.
- Aydınlatılmış onam, hastanın hastalığı ve tedavisi gibi konularda bilgilendirildikten sonra yapılacak müdahaleler için onamının alınması şeklinde tanımlanabilir.
- Özerklik ilkesinin içine dahil edilebilecek kurallar şunlardır;
 - Gerçeği söyle,
 - Başkalarının mahrumiyetine saygı göster,
 - Gizli bilgileri koru,
 - Hastalara müdahale ederken onam al,
 - Sorulduğu takdirde başkalarının önemli kararlar almasına yardımcı ol.

Yararlılık İlkesi

- Yararlılık, başkalarına yardım etmeyi ve yararlı olmayı yükümlülük durumuna getiren bir ilkedir.
- İlkelerin temelinde “**Hipokrat Andı**” yatmaktadır.

- And'da sağlık tanrı ve tanrıçaları şahit gösterilerek, hekimin hastasının iyiliği için çalışacağını belirten sözler yararlılık ilkesi olarak değeriendirilebilir.
- **Hipokrat andında** geçen öncelikle zarar vermeme, hasta hekim ilişkisi içinde hastaya yarar sağlamanın temel ifadesi olarak kabul edilmektedir.
- 1948 yılında **Nürnberg Kodları'na** kabulüyle hasta hakları yeni bir boyut kazanmış ve bunun sonucu olarak yararlılık ilkesinin boyutları değışmiştir.
- Yararlılık ilkesinin amacının hastanın en yüksek çıkarını sağlamak olduğu göz ardı edilmemelidir.

Zarar Vermeme İlkesi

- Bu ilkenin temeli kötü olan davranışlardan kaçınmak ve hastaya hiçbir şekilde zarar vermemektir.
- Eczacılık açısından düşünülecek olursa,
 - Hastalara ilaç bilgisi sağlamak yararlılık ilkesiyle açıklanırken,
 - Hastaya zarar verecek her hangi bir reçeteyi hazırlamamak ise zarar vermeme ilkesiyle açıklanmaktadır.

Adalet İlkesi

- **Adalet**, Arapça kökenli bir sözcüktür ve adil sözcüğünden türemiştir.
- Hak, hukuk ve haklılıkla sıkı sıkıya bağlanmış ve iç içe geçmiş bir kavramdır
- Adalet insan haklarıyla birlikte düşünülmesi gereken bir kavramdır.
- Toplum yaşamında bireylerin temel haklarının eşit dağıtılması gerekmektedir. Aksi ise adaletsizliktir.
- Adalet ile birlikte adaletin dağıtılmasından da söz edilmelidir.
- Bu ise toplum için geçerli olan tüm hakların ve yükümlülüklerin eşit biçimde paylaşımıyla ilgilidir.

- **Dağıtıcı adalet**, toplumun tüm hak ve yükümlülüklerini bireysel nitelik ve konumları doğrultusundaki **etik değerlere uygun dağıtımını öngören bir anlayış biçimidir.**
- Önemli sorunlardan biri adaletin uygun bir biçimde dağıtımının sağlanmasıdır.
- **Adil paylaşım ilkeleri:**
 - Her bireye eşit paylaşma,
 - Her bir bireyin ihtiyaçlarına göre paylaşma,
 - Her bireyin çabasına göre paylaşma,
 - Her bireyin katılımına göre paylaşma,
 - Her bireyin hak ettiklerine göre paylaşma,
- Her bireyin bireysel koşullarının, serbest rekabet koşullarıyla olan ilişkisine göre paylaşma. Sağlık uğraşanlarında adalet ilkesi daha çok tıbbi kaynakların eşit dağıtımıyla ilgilidir.
- Eczacılıkta bu ilke, her bireyin eczacılık hizmetlerinden eşit olarak yararlanma hakkının olması gerektiğiyle açıklanmaktadır.

ECZACILIK HİZMETLERİ VE ECZACI

Bu gün gelişen teknoloji ve hizmet anlayışındaki farklılıklar eczacının rolünün değişmesine neden olmuştur. Eczacılık hasta merkezli bir uygulamaya yönelmiştir. Eczacılık uygulamasının amacı ilaç veya diğer sağlık ürünlerinin topluma ulaştırılması ve bu ürünlerin en uygun biçimde kullanımının sağlanmasıdır. Bugün dünyada eczacılık hizmetleri, bilinen hizmetlerinin yanı sıra hastanın tüm ilaç tedavisi problemlerini bulup yanıtlamaya yönelmiştir. Gelişen meslekle birlikte eczacının görev ve sorumlulukları artmıştır. Eczacının sorumluluk üstleneceği alanlar şunlardır:

- Hastalığın tedavisi,

- Semptomların azaltılması yada ortadan kaldırılması,
- Hastalığın önlenmesi,
- Hastalığın ilerlemesinin yavaşlatılması yada durdurulması.

Eczacı bu görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmek için her şeyden önce;

- İyi bir eğitim almış olmalıdır;
- İlacı çok iyi tanımalıdır;
- İlaçtan kaynaklanan sorunları saptayıp, gözleyebilmeli ve bunları önleyebilmelidir.

İYİ ECZACILIK UYGULAMALARININ FELSEFESİ

1. Eczacılık hizmetleri sunulan her ortamda eczacının öncelikli olarak hasta Sağlığını gözetmesini,
2. Eczacılık hizmetlerinin açıkça tanımlanmasını amacının bir şeye dönük olmasını ve ilgili tüm kesimlere etkin biçimde iletilmesini,
3. İlaç ve diğer sağlık ürünlerinin temin edilmesini kullanımının izlenmesini, hastaya uygun bilgi ve danışmanlık hizmetinin verilmesini
4. Rasyonel reçete yazılmasında ve ilaçların uygun biçimde kullanılmasında eczacının katkısını gerektirir.

ECZACILIKTA KARŞILAŞILAN ETİK SORUNLAR

1. İntihara teşebbüs etmiş bir hastanın gizliliğinin korunması,
2. Şüpheli durumlar için ilaç bilgisi sağlama,
3. Miyadı dolmak üzere olan ilaçların dağılımı,
4. Endikasyonları onaylanmamış yada kanıtlanmamış ilaçların kullanımı,
5. Hastaları teşhis konusunda bilgilendirme.
6. Eğer ortada birden fazla çözüm varsa kesin bir en iyi çözüm yoksa, içinde bulunulan durum etik bir kararı gerektiriyor demektir.
7. Bir kararın etik bir sorun oluşturup oluşturmadığını anlamak için ise şu sorular yanıtlanmalıdır.
 - Bu haksızlık mı? Kime?
 - Bu verilmiş bir sözü bozar mı?
 - Zararlı olabilir mi? Kime?
 - Var olan yada gelecekteki ilişkileri tehdit eder mi? Kimle olan ilişkileri?
 - Birilerinin hakları tehlikeye girer mi?
 - Bu saygısızlık mı? Kime karşı?
 - Hasta açısından düşünülecek olursa bu hastaya yarar sağlayabilir mi?
8. Eğer bu sorulara verilen yanıtlar çoğunlukla “evet” ise, etik bir sorun söz konusu demektir.

ECZACILIK AÇISINDAN ÖNEMLİ OLABİLECEK BAZI ETİK SORUNLAR ŞUNLARDIR:

- Hastaya açıklama yapmak.
- Gizlilik.
- Sağlık hizmeti sunanlarla etkileşim.
- Ürün seçimi.
- Fiyatlandırma ve hastaya karşı tarafsızlık.
- Reçeteleri ve OTC ürünlerini hazırlayıp vermek.
- Endüstri ilişkileri.

ETİK İKİLEM

Eczacıların temel sağlık hizmetlerinde ve ilaçla tedavide yer almaya başlamaları sonucunda uygulamadaki rolleri değişmeye başlamıştır. Bu nedenle karşı karşıya kaldıkları etik sorun ve ikilemlerin sayısında bir artış gözlemlenmektedir. Etik ikilemler etik davranışların ve ilkelerin uygulanması sırasında her hangi bir anlaşmazlığın olduğu durumlarda ortaya çıkarlar,

Eczacı ile hasta arasındaki her karşılaşma etik sorun olabildiği halde, etik ikilem olmayabilir,

Etik ikilem, belli bir doğru yada yanlış cevabın bulunmadığı, birden çok doğru çözüm olduğu, ahlaki değerlerin çatıştığı durumlarda ortaya çıkmaktadır.

Etik İkilemler

- Zararlı olabileceği açık olan bir reçeteyi hazırlama,
- Başka bir ilacın yararlı olacağı bilindiği halde, zararlı olmayan fakat hastaya yarar da sağlamayan bir ilacın bulunduğu reçeteyi hazırlamak,

- Yanlış veya hatalı bir reçeteyle karşılaştığında, hastaya ek bir tıbbi bakıma ihtiyacı olduğunu söylemek,
- Bir hasta teşhis konusunda bilgilendirilmemişse ve bu durum kesinse onu teşhis hakkında bilgilendirmek,
- . Dini yada ahlaki inançlara ters düşen ilaçları bulundurmamak yada bunları hazırlamamak,
- Terminal dönemdeki hastalık durumlarında letal dozların hazırlanması ve verilmesi işlemlerine katılmak,
- Biyoyararlılığı konusunda yeterli bilgi olmayan jenerik ilaçları satmak,
- Şüpheli yada başlangıç suistimali durumlarında alışkanlık yapıcı ilaçları vermek,
- Reçetesiz ilaç tedavisi sunmak,
- Eczane çalışanlarını, OTC ürünlerini önermek ve basit rahatsızlıklarda ilaç ve öğüt verme gibi işlerde görevlendirmek,
- Bir eczacının yeterliliğini sorgulamak,
- Bir doktorun ricası üzerine, bir hastadan bilgi gizlemek,
- Hasta için düşük yarar sağlayan insan deneylerine katılmak,
- Şahıslara yada gruplara ilaç fiyatlarında veya reçete tutarında indirim yapmak,

ETİK KARAR VERME SÜRECİ

Etik karar verme sürecinde en önemli nokta etik, bir sorun olduğunu seçeneklerin neler olduğunu ve ne gibi olasılıkların bulunduğunu saptamaktır. Doğru bir sonuca ulaşabilmenin en önemli noktalarından bir diğeri de etik ilkelerin iyi bilinmesidir. Problemin saptanması ve olayla ilgili tüm geçeklerin tanımlanması,İçinde bulunulan durumun tüm gerçeklerinin bir

araya getirilmesi,Durum içinde rol alan değerlerin tanımlanması ve çatışma içinde olanların ortaya çıkarılması,Çözümlemek için “Ne yapmalıyım?” sorusuna yanıt aranması. Seçenekleri tanımlanması, önem sırasına göre önceliklerin belirlenmesi ve varsa önerilerin değerlendirilmesi, Seçeneklerin elenmesi ve seçilenin doğruluğunun kanıtlanması, “Ne yapmalıyım?” ve “Bunu niçin yapmalıyım?” sorularının yanıtlanması.Sonuçların değerlendirilmesi.

GİZLİLİK –SIR SAKLAMA –GÜVENİRLİK

- Eczacı, eczane personeli yada hastanın bağlı olduğu kurum hastaya ait bilgilerin korunmasında etkili yöntemler kullanmakla sorumludur.
- Hastaya ait bilgilerin hastanın aile üyelerine, arkadaşlarına veya medyaya açıklanması ihtiyacının doğabileceği olası durumlarda, hastanın isteklerine uyulması gerekir.
- Hastadan yada vasisinden başkasının hastaya ait bilgilere izinsiz olarak erişmeye hakkı yoktur.
- Toplum eczacılardan, eczacı teknisyenlerinden ve diğer personelden saygınlık ve güvenilirliklerini kaybetmemesini ister.
- Bu sorumluluk, eczane teknisyenlerinin görevini yaparken edindiği kişilerle ilgili bilgilerini de kapsar.
- Gizli bilgiler, kişilerle ilgili detaylar, reçeteli veya reçetesiz satılan ilaçlar olabilir.
- Eczacı teknisyeni şu haller dışında bilgileri kimseye açıklamamalıdır:
- Hastanın anne-babası, bakıcısı bilgi talep ettiğinde
- Yasal olarak gizli kalması mümkün olmayan bilgilerle karşılaşıldığında
- Bilgiler bir yargıç veya mahkeme memuru tarafından talep edildiğinde

- Ciddi bir vakanın araştırılmasıyla yetkili polis memurlarına
- Hastanın başkalarının veya toplumun sağlığını tehdit edici ciddi bir durum söz konusu ise
- Hastanın yazılı izninin bulunduğu durumlarda.

ETİK VE BİLGİSAYAR DESTEKLİ ECZACILIK

- Bilgisayar teknolojisinin eczacılık alanına girmesiyle birlikte potansiyel bir çok etik ikilemlerinde doğmasına neden olmuştur.
- Bilgisayar hasta-eczacı ve eczacı-doktor arasındaki ilişkiyi değiştirmekte midir?
- Bilgisayarın reçete yazımında kullanılmasıyla gizlilik ilkesi bozulmakta mıdır?
- Hastaların kayıtlarına bilgisayar data bazlarının yetkisiz kişilerce erişimleri söz konusu olabilir mi?
- Yapay zeka, ilaç terapisine karar verilirken dahil olabilir mi?
- Yeni yasal-etik problemlerde artış olur mu?
- Bilgisayarların bu alanda kullanımıyla beraber yeni etik konularda gündeme gelmektedir.
- Zira otomasyon hasta-eczacı ilişkisini etkilemiştir.
- Bilgisayarların eczacılık hizmetleri içine girmesiyle moral ve yasal anlaşmazlıkların mevcutların üzerine eklenmesine neden olmuştur.
- Bilgisayar teknolojisinden önce hasta reçeteleri her defasında bir defa yazılır, yazılan ilaçlar hiç kimsenin bilgisi olmadan eczacı tarafından hastaya verilir.
- Eczanelerde hastaya ait bilgilere başkalarının ulaşması son derece kısıtlıydı.

- Ancak yeni sistemde bilgisayar ortamlarında ve bu sistemlerin bağı olduğu bilgisayar hizmeti sunucusu merkezlerde depolanmakta, bu data bazlarına başkalarının ulaşarak hasta bilgileri gizliliğini bozabilmektedirler.
- Eğer eczacılık ile ilgili tüm ilaç bilgisine ve hizmetlerine bilgisayar data bazları ve teknisyenler ile ulaşılabilirse eczacıya gereksinim yok mudur?
- Kararlar bilgisayar verilerine göre mi verilecektir?
- Bir adli olayda hakim kararlarını bilgisayar programına ve programcısına yönelik mi verecektir?
- Bir suçlu varsa bu kim olacaktır?
- Tüm bu çelişkiler eczacılık alanına bilgisayarın sınırsızca ve hızla yayılarak girmesi sonucu gündeme gelen etik konulardır.

ECZANE TEKNİSYENLERİ İÇİN ETİK KURALLAR (İNGİLTERE KRALİYET ECZACILIK CEMİYETİNİN BELİRLEDİĞİ)

Bir Eczane Teknisyeninin En Önemli Sorumlulukları

1. Eczane teknisyenleri her zaman hastalarla ve halkın diğer bireylerinin sağlığıyla ilgilenir ve toplumun en iyi derecede sağlık hizmeti görmesi için diğer sağlık profesyonelleriyle birlikte çalışır. Eczacı teknisyenleri bütün bunları incelik, saygı ve güvenilirlikle yerine getirir. Hasta haklarına saygı gösterir ve hastanın anlayacağı bir dille hastaya bilgi verir.
2. Eczane teknisyenleri bilgi birikimlerinin, becerilerinin ve
3. performanslarının yüksek kalitede, güncel kanıtlara ve
4. tecrübelerine dayalı olduğunu garanti etmelidir.

5. . Eczane teknisyenleri, kişisel ve mesleki yaşantılarında
6. doğruluk ve dürüstlikle hareket etmeli, eczacılık
7. mesleğine gölge düşürebilecek ve halkın güvenini
8. azaltabilecek hiçbir davranış sergilememelidirler.
9. 4. Bir eczane teknisyeni, kendini “ Eczane Teknisyeni “
10. dışında hiçbir şekilde tanıtmamalıdır.

Eczane Teknisyenlerinin Sağlaması Gereken Şartlar

1. Sadece hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahip oldukları görevleri kabul etmelidirler.
2. Meslek görevlerine bağlı olarak sürekli kendilerini geliştirmelidirler.
3. Üstlendikleri bütün görevler tazminat sözleşmeleri ile desteklenmelidir.
4. Eczane teknisyenlerinin ana sorumluluklarını rahatça uygulayabilecekleri koşullarda çalışmalıdırlar.
5. Gerekli ekipman, malzemeler mesleki standartlara uygun
6. olarak kolaylıkla ulaşılabilir olmalıdır.
7. 6. Görev dağıtımını yaparken o görevi tam olarak yerine
8. getirebilecek bireyler görevlendirilmelidir.
9. 7. Teknisyenler ve diğer personel Standart İş Prosedürüne
10. (SİP) uymalıdır.
11. Mümkün olduğunca mesleki hizmetlerle ilgili
12. sözleşmelere katılmalıdırlar. Katılmaya uygun değilse

13. eczane sahiplerine yada yetkili kişilere en kısa surette
14. haber verilip alternatif düzenlemeler yapılmalıdır.
15. 9. Şüpheli ilaç etkileşmelerinde, yan etkilerde veya yanlış
16. reçete yazımında eczacıya haber verilmelidir böylece
17. hastanın yararı için en uygun karar alınabilir.
18. İşe alınmadan önce sağlık hizmeti sağlamalarını engelleyebilecek her türlü faktörü açıklamalıdır. Eczane teknisyenlerinin dini veya kişisel inançlarına uymayan bir sağlık hizmeti gerektiğinde hastaları sorgulamamalı veya suçlamamalıdır. Hastayı eczacıya veya başka bir eczane teknisyenine, olmazsa en yakındaki başka bir eczaneye yönlendirmelidirler.
19. Bir hastanın yeterince farmasötik bakım almadığını düşünüyorlarsa, bu durumdan hastanın kendisi sorumlu olsa bile, bir eczacıya yada başka bir sağlık otoritesine sevk etmelidirler.
20. Bir sağlık çalışanının uygunsuz davranışını gördüklerinde yetkili otoriteye haber vermelidirler.